

Supka Géza emlékkiállítás Székesfehérváron

zójét, akik aztán kedvet csináltak nekünk, egyszerű olvasóknak a műveikhez. Számomra a legnagyobb öröm az volt, hogy nem kizárólag a „nagy nevek” tudták megmozgatni az embereket. Ugyanúgy nagyon sokan voltak kíváncsiak az eddig ismeretlen első kötetesekre, illetve a helyi alkotókra is. Így fordult elő például, hogy *Lemle Zoltán* evangélikus lelkész első kötetének bemutatóján, illetve *Jókai Anna* könyvbemutatóján egyaránt telt ház volt. Eközben pedig másik két helyen hasonlóképpen zajlottak a programok.

Udvari Gábor Kináról mesélt nekünk, a gyerekek a színpadon játszottak, és a könyvsátrak sem ürültek ki, egy percre sem. A három nap alatt eljuthattunk *Szendrő Szabolccsal* a Himalája csúcsaihoz, vagy *Régi Tamással*, aki fotóit is kiállította nálunk, Afrika legmélyébe. Nemcsak a felnőtteknek kedveskedtünk, a gyerekeket szintén író-olvasó találkozóval vártuk. *Babay Bernadette* és *Tarcsai Szabó Tibor* könyvbemutatói mellett részt vehettek az Országos Könyvmolyképző vetélkedőjén, illetve a Harry Potter Klub családi piknikjén. Gondoskodtunk a felhőtlen szórakozásról is, a *Bartina zenekar* rendezvényünkön mutatta be legújabb CD-jét, bemutatkoztak tüzes zsonglőrök, és itt jártak a *Langaléta Garabonciások* is. A családi hangulat megteremtése érdekében – a korábbi hagyományoknak megfelelően – este családi piknikkel, szalonnasütéssel és borkóstolóval vártuk látogatóinkat.

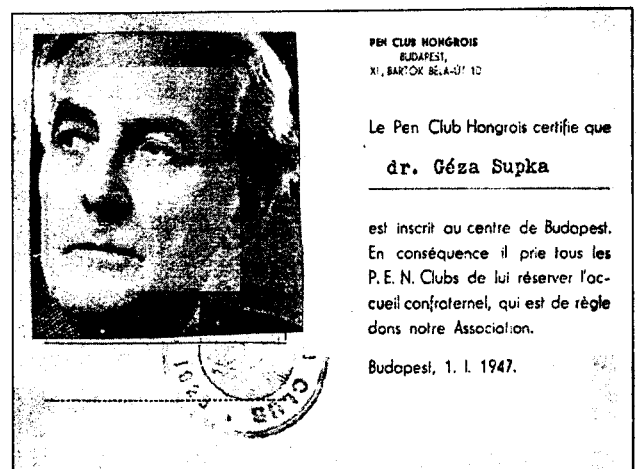
Az itt felsorolt események természetesen csak kiemelések a teljes rendezvényből. Nem is az a célom, hogy a részletes programot ismertessem. Azért tartom fontosnak, hogy beszámoljak róla, mert örömmel tapasztaltam, hogy igenis van igény a kulturált szórakozásra, és vannak, akiknek még fontos a szellemi táplálék. Könyvtárosként úgy gondolom, hogy egyre inkább hozzátartoznak az ilyen tevékenységek is a munkánkhoz, hogy érdemes volt belevágni, és érdemes volt három éven keresztül dolgozni, küzdeni a program sikeréért. Most végre meghozta a gyümölcsét, minden nap több mint ezren voltak kíváncsiak ránk.

A rendezvény alatt készített felmérés szerint pedig szinte mindenki elégedett volt a programokkal. A legnagyobb elismerés, amit kaphattunk, hogy azóta is megállítják a könyvtár dolgozóit az utcán, hogy elmondhassák, milyen jól sikerült, és mennyire jól érezték magukat. Ennél több garancia nem is kell a jövő évi program sikeréhez. Mi már arra készülünk.

Vass Csaba
Bonyhád

Százhusz éve – pontosabban 1883. április 8-án – született Supka Géza, akit a szélesebb közvélemény elsősorban a könyvnapok megalapítójaként tart számon. Ezért is az idei könyvhéten rendezte meg a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár a székesfehérvári Vörösmarty Teremben azt a kiállítást, amely – természetesen a teljesség igénye nélkül – igyekezett bemutatni a XX. századi magyar tudományosság és közélet e páratlanul sokoldalú személyiségét. (Huszonkét ötvénszer hetven centiméteres tablón és tizennégy nagyméretű vitrinben mutattuk be a leányától, *dr. Supka Magdolna* Széchenyi-díjas művészettörténésztől kapott eredeti dokumentumokat és azokat a fénymásolatokat, amelyeket különböző könyvtárakból összegyűjtött könyvek, folyóiratok stb. alapján készítettünk.) A bemutatott anyagot kísérő szöveg, forgatókönyv helyett e rövid jegyzetben elsősorban a kiállított dokumentumokra utalva szeretnénk „láthatóvá” tenni a kiállítást. A kurzívval szedett szövegek minden esetben a kiállított tárgyakhoz kötődnek.

Supka Gézát származása, családja szinte predestinálta arra a polgári foglalkozású, értelmiségi létre, amelyet választott, s amely megadatott neki. (Részlet az 1938-ban betiltott *Literatura előfizetőihez írógéppel írt levélből*: „Elmondhatom: családom tagjai négyszáz esztendő óta tollal, szóval, karddal és iparosszerszámmal szolgálják, védik, fejlesztik a magyar műveltséget”. *Kép nagyapja fivérééről, Supka Jeromos zirci főapátról, családi fotók, érettségi bizonyítvány, igazolvány- és útleveleképek. Néhány személyes tárgya, csíptető, borotva, olló.*) 1904-ben került a Magyar Nemzeti Múzeum régi-

ségtárába. Munkásságát rövidesen külföldön is elismerték, 1917–18-ban a bécsi egyetemen tanított. Tudományos munkásságában főként a keleti hellenizmus nyomait kutatta az európai, közel-keleti és közép-ázsiai középkorban. *(Magyar és idegen nyelvű tanulmányainak több mint 100 tételes bibliográfiája, fénymásolatok az Archeológiai Értesítőben, a Numizmatikai Közlönyben, a Műgyűjtőben, a Nemzeti Múzeum jelentéseiben stb. megjelent írásairól, azok illusztrációiról, az idei könyvhétre megjelent In memoriam Supka Géza /Kiad. Szolnoki Művészeti Egyesület/ című kiadvány, amelyben napvilágot látott A nagyszentmiklósi kincs kultúrköre című, eddig csak kéziratban olvasható tanulmánya.)*

1918 őszétől a Károlyi-kormány rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere volt Prágában. Bécsbe emigrált, majd hazatérése után megfosztották múzeumi állásától (1934-ben rehabilitálták), különböző napilapok publicistája lett. *(Károlyi Mihály 1946-ban kelt levele, amelyben igazolja, hogy személyesen nevezte ki követté, ismert közéleti személyiségek, tudósok kézzel írt levelei arról, hogy Supka Géza a Tanácsköztársaság idején a proletárdiktatúra ellen foglalt állást, ezért többször zaklatták. Cikke a Világban Ady Endréről, majd a lap könyvosztályán megrendelhető Ady-kötetek jegyzéke.)* Ő szervezte meg, hogy a napilapok révén egységáron olcsó könyvsomagokat rendelhettek az olvasók. *(Önálló kötetei, műfordításai.)*

Supka Géza 1926-ban megalapította a Literatura című, új típusú, magazinszerű folyóiratot (alcíme: Beszámoló a szellemi életéről), amely rövidesen nagy népszerűsége telt szert, jó időszakában harmincezer előfizetője volt a világ minden részéről. *(Szerződései a Lantos Kiadóval, cikkei a Literaturában, a folyóirat színes címlapjai, tartalomjegyzékei, illusztrációi, Bartók Béla, Benedek Marcell, Kosztolányi Dezső, Márai Sándor, Márffyiné Csinszka stb. eredeti levelei a szerkesztőhöz, Supka Géza peres ügyeinek dokumentumai, a Literatura almanachja, csizíója, naptára, szilveszteri különszáma /melynek minden sorát ő írta/, a folyóirat 1938. évi betiltása után írt öntudatos körlevele az előfizetőkhez stb.)*

Önálló tárlókban nyertek elhelyezést a könyvnapok létrehozásával és az Írók Gazdasági Egyesülete megszervezésével összefüggő dokumentumok. *(Cikkmásolatok, fényképek, felhívások, többek között Supka Géza cikkének másolata arról, hogy 1931-ben őt már nem is értesítették a könyvnapok időpontjáról, pedig szerette volna akkorra megjelentetni a Literatura új számát.)*

Érdekes dokumentumokat láthattunk Supka Géza 1945 utáni kibontakozó közéleti, politikai tevékenységéről, amikor a Világ főszerkesztője, a Polgári Demokrata Párt megalapítója, majd elnöke, a szabadkőműves Symbolikus Nagypáholy nagymestere volt. *(Vezércikk a Világban, melyben kiáll Hatvany Lajos mellett, Somogyi Jolán köszönő levele, a Világ 1946. évi naptára, igazolványok, pl. az angol nagykövetségtől, hogy a követség védettsége alatt áll, ehhez kapcsolódó karszalag BRITANSZKOJE felirattal, nemzetgyűlési képviselő megbízó levél, lemondó nyilatkozata a Székesfőváros Törvényhatósági Bizottságának tagságáról, levele Rákosi Mátyáshoz, amelyben bejelenti, hogy visszavonul a közélettől, nagymesteri kalapács, szabadkőműves kiadványok, díszes oklevél arról, hogy New York állam szabadkőműves nagypáholya Supka Gézát bizza meg a páholy magyarországi képviselőjével stb.)*

A kiállításon láthattak az érdeklődők számos Fejér megyei vonatkozású cikket is Supka Géza páratlanul értékes lapkivágat-gyűjteményéből (amelyet korábban dr. Supka Magdolna a megyei könyvtárnak ajándékozott).

Noha a kiállítás a lehetőségek szerint sokoldalú bepillantást kívánt nyújtani az egyik utolsó magyar polihisztor életébe, munkásságába, egyértelműen megállapítható, Supka Géza életműve és hagyatéka jórészt további feltárára vár.

Arató Antal

Benedek Marcell levele Supka Gézához

2008.
Kedves Géza,
Kicsit több időt kívánok
mondni, de ma már nekem el kell
vívnom.
Legyél jó, vállalkoztál a kiadóra, hogy
indítsd meg velem a lapot. Míg csak
nem lehet velem, nem értem a művészetet.
Ennél jobb megvegyél a jogelődök nélkül, de a
felelősem más rendi munka a lapot.
Virtuális
Marcell
TK Lajosy-u. 18/a IV/2